РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Рівне – 2012

ББК 81.20
А - 43
УДК: 81'243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Архангельська Алла Мстиславівна доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.

Вокальчук Галина Миколаївна доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Гороть Євгенія Іванівна доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Мороз Людмила Володимирівна кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Тищенко Олег Володимирович доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету).

Шульжук Каленик доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Оляндер Луїза Костянтинівна доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Безкоровайна Ольга Володимирівна доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Стеріополо Олена Іванівна доктор філологічних наук, професор (Київський національний лінгвістичний університет).

Зимомря Микола Іванович доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет) ім. Івана Франка.

Павлова Ольга Іванівна кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Терещенко Тетяна Вікторівна кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Ніколайчук Галина Іванівна кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Сербіна Тетяна Георгіївна кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Дзюбишина Наталія Богданівна кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Вовчук Наталія Іванівна кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 27.04.2012 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: *33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет*

49-56.
4. Ніколаєва С.Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання // Наук.ред.укр.видання.- К.: Ленвіт.- 2003.- 273 с.
5. Редько В. Г. Країнознавчий аспект в навчанні іноземних мов // Мистецтво та освіта. – 1997. - №4. – С. 4.
6. Федоришин О. П. Використання краєзнавчого матеріалу у процесі вивчення англійської мови // Традиції виховання у світовій народній педагогіці. – К. – Рівне, 1995. – 4.2 – с. 90.
7. Canale M., Swain M. Theoretical bases of sociocultural approach to foreign language teaching and testing // Applied linguistics. – 2002. – №5. – p. 5-19.
8. Martinelli S., Tailor M. Intercultural learning. T-kit. Strasbourg: Council of Europe and European Commission, 2000. – 106 p.

Резюме. В *статье рассматривается роль лингвострановедческого компонента при обучении иностранным языкам в старшей школе. Развитию лингво-культурной компетенции на разных этапах обучения иностранным языкам, а также прийомы и методы работы со страноведческим материалом.*

Ключевые слова: *лингвострановедческий компонент, коммуникативная компетенция, страноведческий аспект*

The summery.*The article deals with the methodology of Linguistic Country Studies as one of the main components of foreign languages teaching on the basis of modern interactive techniques. The development of linguo-cultural competence is theoretically determined. Basic aims, principles and content of this process are specified.*

Key words*: foreign languages teaching, Linguistic Country Studies, regional material, linguo-cultural competence, communicative competence.*

Одержано редакцією 16.01.2012.

УДК: 81` 243 (07)

Л.В. ОЛЕСЮК, Н.Г. БОЙКО

КУЛЬТУРОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНІ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Резюме. *У даній статті розглядаються актуальність та застосування сучасних методик при вивченні іноземних мов. Практично у кожній методиці присутні принципи активності, системності, циклічності, самостійності.*

Ключові слова: *лінгвістичні чинники, проблема метода, комунікативний метод,проектна методика,інтенсивна методика.*

Для того, щоб визначити лінгвістичні чинники ефективності культорологічно орієнтованого навчання підлітків іноземної мови, нам слід розглянути методики викладання іноземної мови, зміст і методи навчання тощо.

На сьогоднішній день методика викладання іноземної мови представляє собою окрему науку. Найперше визначення методиці дав Є.М.Ріт у 1930 р. Він писав: "Методика викладання іноземних мов являє собою практичний додаток порівняльного мовознавства". Аналогічної позиції притримувався А.В.Щерба.

Розгляд методики як прикладної лінгвістики обумовлюється тим., що в методиці 30-х років ще недостатньо визначилась специфіка іноземної мови як навчального предмету, не було розроблено системи методів дослідження, без чого не може бути справжньої науки.

Інший напрямок у визначені методики як науки, пов'язаний з ім'ям Б.В.Бєляєва, який вважав, що методика є не що інше, як прикладна психологія. Проте всі задачі не могли вирішуватися лише за допомогою психології,тому це визначення методики не отримало підтримки.

У кінці 30-х років - на початку 40-х років сформувався ще один напрямок - визначення методики як педагогічної науки. У педагогіці та методиці є один об'єкт вивчення - процеси навчання, виховання, цілі і задачі навчання, виховання і змісту предметів. Єдиними являються і методи дослідження, тому визначення методики як педагогічної науки було кроком вперед до її становлення як самостійної науки. Методика як наука зародилася у 40-х роках, оскільки були і свої закономірності і методи дослідження. Сформулювалось також і визначення методики: «Методика вивчення - наука, яка досліджує зміст, закономірності, засоби, прийоми, методи і системи навчання, а також вивчає процеси навчання і виховання на матеріалі іноземної мови».

На початку XX ст. виникла ще одна проблема - проблема метода. В той час пропагувався прямий (натуральний) метод, в основі якого лежить принцип асоціації іноземних слів із самими предметами. Цей метод повністю себе не виправдав і згодом сформувався порівняльний метод вивчення іноземних мов, основоположником якого став Л.В.Щерба. Суть цього методу полягала у співставленні іноземної та рідної мов.

При комбінації прямого і порівняльного методів з'явився змішаний метод: в залежності від переважаючого принципу він може бути ближчим до прямого або ж порівняльного методів.

З часом змінились вимоги до вивчення іноземної мови і методика вивчення попала у кризову ситуацію. Таким чином виник комунікативний метод і сформувались сучасні методичні концепції вивчення іноземних мов: комунікативна (І.Л.Бім, Г.І.Пасов), інтенсивна (Г.А.Китайгородська), діяльнісна (І.І.Ільясов) та інші. На

сьогоднішній день вирішальну роль грають комунікативно орієнтовані методи, які засновані на комунікації та творчості.

На сучасному етапі розвитку викладання іноземних мов при виборі методу навчання необхідно враховувати особливості колективу, індивідуальні характеристики учнів, їх вік, інтереси, рівень підготовки, технічну оснащеність навчального закладу.

Вивчення іншомовної культури поставило питання про створення комунікативної методики, яка б забезпечила не лише засвоєння іноземної мови як засобу спілкування, але і всебічний розвиток особистості. Комунікативний метод став основою створення підручників з англійської мови у школах.

В останні два десятиліття формується нова тенденція - проектна. Це поняття сформувалось у контексті програми перебудови освіти, запропонованої у кінці 70-х років Королівським коледжем мистецтв у Великобританії. Проектна культура реалізується у мистецтві планування, винайдення, виконання і оформлення.

Оволодіваючи культуру проектування, школяр вчиться творчо мислити, самостійно планувати свої дії, прогнозуючи можливі варіанти вирішення різноманітних задач, реалізовуючи засвоєні ним засоби і способи роботи. Прикладом застосування проектної методики- англійській мові є підручник "Project English", опублікований 1985р. видавництвом Оксфордського університету.

В сучасних умовах швидкого розвитку науки і техніки постала проблема переходу на інтенсивний шлях розвитку на всіх етапах формування особистості. Ця проблема є актуальною і для вивчення іноземних мов. Пошук оптимальних шляхів вирішення цього питання викликали появу нового методу, в основі якого лежить сугестивна дія на учнів. Ідею цього методу розробив Г.Лозанов. Спочатку модель інтенсивного вивчення іноземних мов розроблялась для дорослих - це були короткострокові курси, але згодом цей метод виправдав себе і в інших умовах. Сьогодні він реалізується в багатьох методичних системах.

Діяльнісна методика вивчення іноземної мови має в своїй основі діяльнісну концепцію навчання, яка представлена у теорії поетапного формування розумових дій. Технологія научіння велась під керівництвом професора П.Я.Гальперіна та доцента І.І.Ільясова. По своїй суті діяльнісна методика співвідноситься з діяльнісним підходом, в основі якого лежить ідея комунікативності, засвоєнню якої сприяють всі функції спілкування: регулятивна, пізнавальна, ціннісно - орієнтована і етикетна. Дана методика може використовуватися у середній школі.

Окремо виділяють дистанційну форму навчання, тобто навчання на відстані.Проте ми не будемо приділяти багато уваги цій методиці, оскількиу середній школі такий підхід до вивчення іноземної мови не використовують.

Надалі ми перерахуємо методичні принципи тих методик, які ми описали вище. Для того, щоб зрозуміти, на чому засновані сучасні методики вивчення англійської мови необхідно детально розглянуті методичні принципи, які лежать в основі цих методик.

В структуру комунікативного методу входять пізнавальний, розвиваючий і навчальний аспекти, які спрямовані на виховання учня. Враховуючи зміст поняття "комунікативності", можна сформулювати такі принципи комунікативної методики:

-принцип оволодіння аспектом іншомовної культури через спілкування. В даному випадку спілкування може бути використане у якості каналу виховання, пізнання і розвитку. Спілкування є соціальним процесом, в якому обмінюються діяльністю, досвідом;

-принцип взаємозв'язаного научіння аспектам іншомовної культури, який полягає у єдності навчального, пізнавального, виховного і розвиваючого аспектів. Кожний з цих аспектів рівноцінний;

-принцип системності в організації навчання іноземним мовам: спочатку намічається кінцевий продукт (ціль), а потім визначаються завдання, які можуть привести до даного результату. Такий підхід забезпечує цілісність, ієрархічність та цілеспрямованість навчання;

-принцип розвитку мислиннєвої діяльності та самостійності в оволодінні іноземною мовою. Він заключається в тому, що всі завдання на всіх ступенях навчання являють собою мислительні задачі різного рівня складності, які розвивають механізми мислення: механізм орієнтації в ситуації, прийняття рішень, визначення цілі, механізм вибору, комбінування та конструювання. Самостійність принципу полягає у взаємоконтролі та самоконтролі;

-принцип функціональності у вивченні іноземних мов. Цей принцип заключається в усвідомлені учнем тих можливостей, які йому може дати іноземна мова, а також полягає в оволодінні функціями мовленнєвої діяльності, як засобом спілкування, тобто усвідомлюються і засвоюються ті функції, які виконують у процесі спілкування читання, письмо, говоріння та аудіювання. Оскільки метою нашої роботи є дослідження лінгвістичних чинників ефективності культурологічно орієнтованого навчання підлітків іноземної мови у середній школі, то мд вважаємо необхідним ввести наукову новизну, яка б висвітлювала нашу тему. Так як наше дослідження проводиться на базі методичних розробок, включаючи застосування психологічних аспектів, то ми вважаємо доцільним сформулювати у нашій роботі принцип культурологічного спрямування, який би розкривав можливі механізми вивчення іншомовної культури, а саме британської. Даний принцип ми включаємо до комунікативної методики, оскільки вона є одною з найефективніших при вивченні іноземної мови. Комунікативна методика базується на основі"живого реального спілкування", тому принцип культурологічного спрямування повинен включати:

- вивчення іноземної мови на основі ситуації як системи взаємовідносин. Принцип полягає у створенні ситуації, де б учні могли реалізувати свої знання із набутими знаннями лексики і граматики. Такий підхід

забезпечує контакт і з вчителем, і в межах групи, а також передбачає розвиток умінь виражати власну думку, почуття, активно включатися у реальну діяльність;

- використання тестів та вправ, які містять нову інформацію про культуру країни, мову якої вивчають учні.

Тепер перейдемо до методичних принципів, на яких базується проектна методика.

- принцип свідомості, який передбачає систему граматичних правил, робота над якими будується у вигляді роботи із таблицями;
- принцип доступності полягає у розгляді питань і завдань, важливих для учнів на даному етапі і забезпечує обробку навчального матеріалу;
- принцип активності. Даний принцип спрямований на розвиток активної мовленнєвої діяльності та творчості;
- принцип наочності використовується при подачі вже підготовленого матеріалу;
- принцип систематичності, який полягає у поділі навчального матеріалу на теми і підтеми. Кожний цикл розрахований на певну кількість годин. Окремий цикл розглядається як самостійний період навчання, спрямований на досягнення кінцевої мети;
- принцип самостійності - самостійне планування та реалізація навчального матеріалу.

Наступна методика - це інтенсивна методика. Які ж принципи лежать в її основі?

- принцип колективної взаємодії. Саме цей принцип пов'язує цілі навчання і виховання, характеризує засоби, способи і умови навчального процесу. Учні активно спілкуються один з одним, обмінюючись знаннями, вміннями, навичками. Між учнями формуються колективні взаємовідносини, виникає позитивний психологічний клімат;
- принцип особистісно-орієнтованого спілкування, який заснований на впливі спілкування, реалізації виховних і освітніх цілей. Спілкування являє собою стержень колективної діяльності і діяльності особистості в колективі;
- принцип рольової організації навчально-виховного процесу. Рольова гра - один із ефектних засобів створення мотиву до іншомовного спілкування;
- принцип поліфункціональності вправ, який відображає специфіку системи вправ інтенсивної методики. Найбільш продуктивним вважається той підхід, який здатний одночасно поєднати оволодіння матеріалом та мовленнєвою діяльністю.

Ще одна методика вивчення англійської мови - діяльнісна методика. Спочатку її використовували тільки для навчання дорослих, потім її почали використовувати у старших класах середньої школи. Методичні принципи цієї методики можна сформулювати так:

- принцип необхідності логічного мислення;
- принцип активності, який передбачає попереднє оволодіння мовними засобами і наступне оволодіння спілкуванням на основні наявних знань, умінь, навичок;
- принцип використання мовленнєво-комунікативних одиниць (цс мовні одиниці, які володіють мовленнєвим статусом і забезпечують повноцінну комунікацію). Творці діяльнісного підходу виділили нову одиницю, що обумовило необхідність переосмислити проблему мовного змісту навчання, перш за все принципів відбору граматичного матеріалу.

Назви методик, як і їх методичні принципи мають ряд подібних рис, оскільки у процесі навчання важливо поєднати певні характеристики. Практично у кожній методиці присутні принципи активності, системності, циклічності, самостійності. Проте, не дивлячись на велику кількість подібних рис, неможливо не замітити диференціацію методів, прийомів, змісту навчання в залежності від цілей та умов. Звідси і витікають специфічні риси методик вивчення іноземних мов, про які піде мова далі.

Багато сучасних методик комунікативно орієнтовані, і одною з важливих цілей є навчання спілкуванню і оволодіння мовленнєвими засобами. Кожна методика використовує різні методи і принципи, тобто має свої відмінні специфічні риси.

Самою першою специфічною рисою комунікативної методики являється те, що ціллю навчання є не просто оволодіння іноземною мовою, а "іншомовною культурою", яка включає в себе пізнавальний, учбовий, розвиваючий і виховний аспекти. Ці аспекти включають в себе знайомство і вивчення не тільки мовної та граматичної системи мови, але і її культури, взаємозв'язку з рідною культурою, а також будову іноземної мови, її особливості, подібності та відмінності із рідною мовою.

Другою специфічною рисою комунікативної методики є оволодіння всіма аспектами іншомовної культури через спілкування. В комунікативній методиці спілкування виконує функції научіння, пізнання, розвитку і виховання.

Наступною відмінною рисою є використання всіх функцій ситуації. Комунікативне навчання будується на основі ситуацій, які розглядаються як система взаємовідносин. Головний акцент ставиться не на описання фрагментів дійсності, а на створення ситуації як системи взаємовідносин між учнями. Обговорення ситуацій, побудованих на основі взаємовідносин учнів, дозволяє зробити процес навчання іншомовній культурі максимально природним і наближенням до реальних умов спілкування.

Комунікативна методика включає в себе оволодіння невербальними засобами спілкування: жестами, мімікою, позами.

Специфічною рисою комунікативної методики також є використання мовленнєвих вправ, тобто таких

вправ, які побудовані на повному та частковому повторенні реплік учителя. Набуваючи знань, характер мовленнєвих вправ стає все складнішим, більш самостійним і осмисленим.

Ефективність проектної методики забезпечується інтелектуально -емоційним змістом включених у неї тем і їх поступовим ускладненням. Відмінною рисою є конкретність.

Другою відмінною рисою проектної методики є особлива форма організації комунікативно-пізнавальної діяльності учнів у вигляді проекту.

Проект - це самостійна робота, яка реалізується учнями і в якій мовленнєве спілкування поєднане з іншою діяльністю.

Новизна підходу у тому,_що учні самі можуть планувати зміст спілкування з першого заняття. Кожний проект співвідноситься з певною темою і розробляється протягом певного часу. Учні мають можливість говорити про свої плани, завдяки чому утворюється стійка мовленнєва база.

Навчання граматичним навичкам проводиться у вигляді роботи з таблицями.

Специфічні риси комунікативної та проективної методик мають багато спільного та будуються на ідентичних принципах, але застосовуються у різних способах навчання. В першому випадку, навчання засноване на використаній ситуації, у другому - на використанні проектів.

Перейдемо до інтенсивної методики та розглянемо її специфіку. Дана методика заснована на психологічному терміні "сугестії"". Використання сугестії дозволяє зняти психологічний бар'єр між учнями та учителем. Педагог використовує логічні форми навчання та різні види мистецтва (музику, елементи театру, живопис) з ціллю емоційного впливу на учнів. Проте таке сучасне навчання вимагає певну кількість годин, які потрібно виділити із шкільного плану. Найдоцільніше звести їх до трьох годин на тиждень, аби не відступати від основної шкільної програми. Підключення емоційного фактору до вивчення іноземної мови значно активізує процес засвоєння мови, відкриваючи нові перспективи у розвитку методики вивчення іноземних мов.

Ще одним відмінним фактором є активне використання рольових ігор. Специфіка інтенсивного навчання заключається у тому, що спілкування у навчанні зберігає всі соціально-психологічні процеси спілкування із позиції учнів - ігрова діяльність або природне спілкування, із позиції вчителя - воно є одною із форм організації навчального процесу.

Наступним нашим кроком буде описання специфічних рис діяльнісної методики. У діяльнісній методиці важливо розділяти попереднє оволодіння мовними засобами і подальшим оволодінням спілкування на основі набутих знань, умінь, навичок. Специфічною рисою даної методики є виділення мовленнєво-комунікативних одиниць. Ми зазначали, що вони володіють мовленнєвим статусом і забезпечують повноцінну комунікацію з точки зору свободи їх вибору та виходячи із змісту повідомлення.

Описана методика значно відрізняється своїми специфічними рисами від трьох попередніх.

Далі ми підведемо підсумок того, про що ми вели мову вище.

Мету навчання англійської .мови можна сформулювати так: навчити учнів спілкуватися англійською мовою, та приймати активну участь у розвитку особистості учня. Більша частина сучасних методик заснована на принципі активної комунікації. Комунікативність передбачає побудову навчання, як моделі

процесу спілкування. Щоб надати навчанню основних рис процесу спілкування, необхідно перейти на особистісне спілкування з учнями, завдяки чому складається позитивний психологічний клімат. Необхідною

умовою є створення відповідної мотивації - потреби, яка б спонукала до спілкування. Спілкування повинно бути побудоване таким чином, щоб відбувалося поступове оволодіння мовленнєвим матеріалом. Неабияке значення має використання проблемних ситуацій, так як дає можливість вирішувати виховні задачі. Ситуативність повинна бути присутньою на всіх етапах засвоєння мовленнєвого матеріалу.

Крім того, практично в усіх методах широко використовується спільна елективна діяльність. Колективна робота активізує учнів, оскільки формування навичок та умінь виникає у системі колективних дій. Форми

колективної взаємодії легко реалізувати на заняттях: це робота в парах, в мікрогрупах і в повних групах. Слід також відмітити, що рольове спілкування постійно взаємодіє з особистісним. Ситуації рольового спілкування, в яких формуються навики і вміння іншомовного спілкування, забезпечують перехід до більш високого рівня спілкування.

Колективна робота в усіх методиках реалізується по-різному. В комунікативній методиці - це створення ситуацій, постановка проблемних запитань та їх обговорення. При роботі з інтенсивною методикою - це рольові ігри; в проектній методиці використовується колективна робота над проектами.

Наступна риса, яка зустрічається у всіх методиках - це самостійність. Навчання іноземній мові повинно відбуватися у процесі активної навчально-пізнавальної діяльності, завдяки чому формується особистість із творчим мисленням. Широко використовуються цей принцип у діяльнісній методиці, оскільки передбачає логічне мислення.

У методиках вивчення іноземних мов все ширше використовуються риси інтенсивної методики, а саме поліфункціональні вправи, у яких задіяні всі види діяльності: аудіювання, говоріння, граматичні знання.

Таким чином, ми бачимо, що сучасні методики, не дивлячись на велику кількість специфічних рис, мають багато спільного, що і лежить у їх основі.

Що стосується практичного застосування методів, то не слід використовувати лише один з них. Найкращим варіантом буде поєднання методичних принципів різних методик. Не можна сказати, що на сьогоднішній день існує одна універсальна методика, оскільки ефективність того чи іншого методу залежить від багатьох факторів. А саме вдале поєднання різних методик дозволить якнайкраще та найефективніше

досягнути бажаного результату та поставленої мети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аничков И.Е.,СаокаянцВ.Н. Методика преподавания английского языка в средней школе / Учебное пособие для студентов пед.ин-тов.-М.-Л.,Просвещение,1966.
2. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам.-М.,"Просвещение",1996.
3. БенедиктовБ.А. Психология овладения иностранным языком.-Минск,»Высш.школа",1974.
4. Вишневський Щ.І. Підстановчі вправи занглійської мови: Посібник для вчителів.-К.: Рад.школа ,1979.
5. Денисова А.Г. Место интенсивной методики в системе обучения иностранным язикам в средней школе/ Иностранные языки в школе.-1990.-№4.-С.11.
6. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорениюна иностранном языке: Книга для учителя.-2-е издание-М. : Просвещение ,1985.
7. Мисик Л.В, Арцишевська А.Л.,Кузнєцова Л.Р.Англійська мова .Комунікативний аспект/ За ред..доц. Мисик Л. В.-Підручник.-К.: Атіка,2000.

Резюме. *В данной статье рассматривается актуальность и применение современных методик при изучении иностранных языков. Практически в каждой методике присутствуют принципы активности,системности,цикличности,самостоятельности.*

Ключевые слова: *лингвистические факторы, проблема метода, проектная методика, интенсивная методика.*

The summary. *This article deals with the problem of using modern methods of language teaching.Every method includes the principles of activity systematic, cycle, independence.*

Key words: *linguistics factors, the problem of methods, communicative method, intensive method, principles of activity, systematic.*

Одержано редакцією 15.02.2012.

УДК: 81' 243' 271

В.В. ЧЕРУХА, Н.В. ЧЕРУХА

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ МІЖМОВНОГО ПЕРЕНОСУ НА ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. *У статті аналізується негативний вплив міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови. Розглядаються чинники, що впливають на частоту інтерференції та якість переносу.*

Ключові слова: *друга іноземна мова, інтерференція, міжмовна взаємодія, міжмовний перенос, лінгвістичні рівні мови.*

Протягом всієї історії вивчення мов розглядалось як безумовний елемент освіти культурної людини. В нас час у зв'язку з глобальними змінами в політичному, економічному і культурному житті суспільства, вивчення іноземної мови (ІМ) як засобу міжкультурного спілкування в умовах діалогу культур, стає важливим завданням, успішне виконання якого багато в чому залежить від професійної кваліфікації педагогічних кадрів.

Сучасне соціальне замовлення, програми мовних вищих навчальних закладів (ВНЗ) визначають вимоги до володіння другою ІМ як спеціальністю, які в цілому відповідають такими як до першої ІМ, але умови навчання (обмеженість навчального часу, часовий розрив між початком вивчення першої та другої ІМ, наявність у студентів досвіду вивчення і користування раніше вивченими мовами, більш розвинені інтереси, мотиви, а також вік тих, хто навчається, етап навчання тощо) вимагають специфічного підходу до навчання другої ІМ. У зв'язку з цим треба вирішити низку проблем: розробка специфічної методики навчання другої ІМ, вирішення питань впливу якості методики навчання другої ІМ на мотивацію вивчення цієї мови, наявність схожості й розбіжностей у методиці навчання певної ІМ як першої і як другої ІМ, свідомий когнітивний підхід до ознайомлення з мовною взаємодією міжмовного переносу.

Метою нашої статті є спроба аналізу негативного впливу міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови. З проблемами міжмовної взаємодії та взаємовпливу неодмінно стикається кожний, кого цікавить питання вивчення кількох мов, тому кількість досліджень у цій галузі невпинно росте (П.В. Лушин, А.В. Щепилова, С.А. Воліна та інші).

Активний інтерес до цієї галузі спостерігається лише останні двадцять п'ять років, тому її можна вважати досить молодою. У 70 – ті роки дослідження другої ІМ були швидше "побічним продуктом" якихось інших досліджень або досвіду повсякденної роботи і навчання іноземної мови, тому і джерелом її були середні, а не вищі навчальні заклади. Ці дослідження мали спочатку форму попередження про те, що одна ІМ негативно впливає на іншу мову, яка підлягає засвоєнню. Дослідники також зазначали, що перенос із негативними наслідками між двома та більше мовами є достатнім поштовхом для підвищеної уваги до цього феномена.

Оволодіння другою ІМ (англ.) на базі французької (ФМ) при взаємодії трьох мов – рідної мови (РМ), першої ІМ та другої ІМ – привертає увагу до проблем інтерференції, тобто негативного переносу як з боку РМ, так і з боку першої ІМ.

ЗМІСТ

Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е. Специфіка трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка 3
Романюк С.К., Ковальчук Т.Г. Невербальні компоненти в рекламному дискурсі 9
Вакулінська Л.М. Структурно-семантична характеристика антонімічних пар у біблійних німецькомовних текстах 12
Мороз Л.В., Мороз Л.М. Фенотип суб'єкта і об'єкта історії як чинник жанротворення 14
Мороз Л.В., Данілова Н.Р., Трофімчук В.М. Характерні особливості функціонування джестової традиції XVI століття 17
Денисюк Л.В., Ковалюк В.В. Про структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові 19
Мороз Л.В., Мельничук Л.В. „Гамлет" В.Шекспіра як філософська трагедія 22
Король О.Ю., Мороз Л.В. Англійський офіційно-діловий стиль мовлення: лінгвостилістична специфіка 26
Косолапов В.И. О статусе блендинга (телескопии) в современном английском языке (обзор литературы) 30
Калініченко М.М. Білий Кит у чорних шатах мультикультуралізму 35
Попович Р.Г. Структура номінативно-варіантної термінопарадигми (на матеріалі іспанської термінології водного господарства) 38
Мороз Л.В., Кушнір Н.В. Характерні особливості жанрової сутності класичної новелістичної моделі (на матеріалі творчості Б.Річа) 42
Вовчук Н.І., Мороз Л.М. Казка як жанр літературної прози 46
Касаткіна О.В. Мовностилістичні особливості використання сленгу в газетно-публіцистичному дискурсі 47
Козіцька О.А., Давнюк С.В. Семантична структура складних багатокомпонентних речень 50
Черуха Н.В., Черуха В.В. Деякі дидактико-методичні аспекти навчання читання іншомовних текстів за спеціальністю 54
Курята Ю.В. Творчі завдання в контексті навчання англійської мови у вищому навчальному закладі 57
Корженевська О.В. Використання лінгвокраїнознавчого аспекту в процесі викладання іноземних мов у старшій школі 59
Олесюк Л.В., Бойко Н.Г. Культурологічно орієнтовані методики вивчення іноземних мов 64
Черуха В.В., Черуха Н.В. Негативний вплив міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови 68
Кочубей О.С. Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів 70
Вєтрова І.М. Проблема формування лексичної компетенції при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови 74
Дуброва А.С. Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови 77
Верьовкіна О.Є., Гонтар В.Є. English borrowings into modern Ukrainian 78
Бігунова С.А., Зубілевич М.І. Антономастичні власні імена як експресивні засоби мови 82
Мезін В.Г. Role of modern English drama in teaching contemporary English 84
Михальчук Н.О. The narrative structure and the specific functions of language means and syntactical stylistic devices in the novel "Bleak House" 88
Верьовкіна О.Є. The translation peculiarities of English paremiological units into Ukrainian 96
Фрідріх А.В. Словотвірні та структурні характеристики англійської юридичної термінології 99
Павловська Л.О. Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань 107
Відомості про авторів 111

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Відповідальний редактор збірника Архангельська А.М.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Петрівський Я.Б.
Технічний редактор Горішна І.Г.
Комп'ютерна верстка Кречмаровський В.Л.

Підписано до друку 27.04.2012 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 14,9. Обл. вид. арк. 29,1. Замовлення № 129/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 **Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.**

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243 **ББК 81.20**